

คำวินิจฉัยของ นายชวน หลีกภัย ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๕/๒๕๕๒

วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๒

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคทหารราษฎร์ปัตย์

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคทหารราษฎร์ปัตย์ ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ เนื่องจากปรากฏว่า พรรคทหารราษฎร์ปัตย์ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว

ความเป็นมา

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๒ ว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคทหารราษฎร์ปัตย์เป็นพรรคการเมือง ตั้งแต่วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๑ และต่อมานายทะเบียนพรรคการเมืองได้ตอบรับการเปลี่ยนแปลงจำนวนกรรมการบริหารพรรคทหารราษฎร์ปัตย์ กรณี นายชูป ศรีบุตรดี กรรมการบริหารพรรคถึงแก่กรรมและตอบรับการเปลี่ยนแปลงรายการที่ได้ประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา กรณี นางสาวพยอม จันทน์ท่อม ได้เปลี่ยนคำนำหน้าชื่อและชื่อสกุลเป็น นางสาวพยอม ศรีสุข เนื่องจากสมรส ต่อมาเมื่อ วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๒ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับหนังสือจากพรรคทหารราษฎร์ปัตย์ ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๒ แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคทหารราษฎร์ปัตย์ สาขาลำดับที่ ๑ ที่ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๒๖ ถนนพระพุทธบาท ตำบลในเมือง อำเภอเมืองฯ จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคทหารราษฎร์ปัตย์ คือภายในวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นวันสุดท้ายของระยะเวลาแต่เนื่องจากเป็นวันหยุด (ตรงกับวันเสาร์ และวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๒ ตรงกับวันอาทิตย์) จึงนับวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๒ เป็นวันเริ่มทำการใหม่ต่อจากวันที่หยุดทำการเป็นวันสุดท้ายที่พรรคทหารราษฎร์ปัตย์ ต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕

เมื่อครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันดังกล่าวข้างต้นแล้ว ปรากฏว่าพรรคการเมืองพรรคประชาธิปัตย์ ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ ซึ่งเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ นายทะเบียนพรรคการเมือง จึงยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองพรรคประชาธิปัตย์ ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ต่อไป

ต่อมาหัวหน้าพรรคการเมืองพรรคประชาธิปัตย์ (นางพยม พวงจันทร์หอม) ยื่นคำแถลงฉบับลงวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปความว่า เมื่อนายทะเบียนพรรคการเมืองจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองพรรคประชาธิปัตย์แล้ว พรรคการเมืองพรรคประชาธิปัตย์ได้ดำเนินการจัดหาสมาชิกพรรคโดยจัดทำใบสมัครสมาชิกแจกจ่ายแก่ประชาชนทั่วไป และประกาศจัดหาสมาชิกทางหนังสือพิมพ์ไทยแลนด์อีกด้วย ต่อมาพรรคการเมืองพรรคประชาธิปัตย์ดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง ลำดับที่ ๑ ที่จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งเห็นว่าพรรคการเมืองพรรคประชาธิปัตย์อยู่ระหว่างดำเนินกิจกรรมทางการเมืองตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ แล้ว จึงไม่มีเหตุที่นายทะเบียนพรรคการเมืองจะยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมืองพรรคประชาธิปัตย์และหากศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองพรรคประชาธิปัตย์ ก็ขอให้พรรคการเมืองพรรคประชาธิปัตย์มีสถานะกลับคืนเป็นพรรคการเมืองต่อไปด้วย

ข้อพิจารณา

ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ และ คำวินิจฉัยที่ ๒/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๒ แล้วว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจออกคำสั่งยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง กรณีนายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองได้ ดังนั้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจรับคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ขอให้ยุบพรรคการเมืองพรรคประชาธิปัตย์ได้ และมีประเด็นต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคการเมืองพรรคประชาธิปัตย์ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองหรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา” พรรคการเมืองจึงต้องดำเนินการดังกล่าวให้สำเร็จลุล่วงภายในกำหนดเวลานั้น

ในคำแถลงคัดค้าน หัวหน้าพรรคทหารราษฎรธิปัตย์ไม่ได้ปฏิเสธว่า พรรคทหารราษฎรธิปัตย์มีได้ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ แต่โต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวมีเจตนาเพียงต้องการให้พรรคการเมืองริเริ่มดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งพรรคการเมืองเท่านั้น ซึ่งในประเด็นนี้วินิจฉัยได้ว่ากฎหมายบัญญัติให้ดำเนินการ มิใช่เพียงให้ริเริ่มดำเนินการ ข้อโต้แย้งดังกล่าวจึงฟังไม่ขึ้น

ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่า พรรคทหารราษฎรธิปัตย์มีได้ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ อันเป็นเหตุที่ศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำสั่งให้ยุบพรรคทหารราษฎรธิปัตย์ได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว

คำวินิจฉัย

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคทหารราษฎรธิปัตย์ ส่วนคำขอให้พรรคทหารราษฎรธิปัตย์กลับมีสถานะเป็นพรรคการเมืองต่อไปนั้น ในเมื่อพรรคทหารราษฎรธิปัตย์ขาดคุณสมบัติที่จะเป็นพรรคการเมือง คำขอนั้นย่อมไม่มีทางที่จะเป็นไปได้นั้น จึงไม่มีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัย

นายเชาวน์ สายเชื้อ
ประธานศาลรัฐธรรมนูญ